اهمیت و ضرورت مطالعه تاریخ و عبرت‌آموزی از رویدادهای تاریخی

بخش نخست

روشنای تاریخ و بازشناسی هویت خویش

گالیا توانگر

یک کارشناس ارشد تاریخ: تاریخ گامی واقعی برای اطلاع از موفقیت‌های گذشته بشر است. دامنه تنوع و پیچیدگی تاریخ وابسته به نوع آن است، اما به هر حال با مطالعه بخشی از تاریخ امکان روشن‌بینی و سنجش و مقایسه زندگی خود با دیگران وجود دارد. مطالعه تاریخ ما را از سطوح نامریی که از لحظه تولد ما را احاطه کرده است، جدا می‌سازد.

یک پژوهشگر تاریخ: کسی که تاریخ نداند،هرچند در رشته‌های علمی مورد علاقه و تحصیل خودش صاحب نظر باشد، ولی انسان مطلعی محسوب نمی‌شود. مطالعه تاریخ یک بلوغ و پختگی به انسان می‌دهد و موجب می‌شود چند فاز آن طرف‌تر را هم ببیند. تاریخ، بینش و بصیرت به انسان می‌دهد. کسی که تاریخ می‌خواند و می‌داند با الفاظ و عبارات یا با وعده‌های فریبنده اغوا نمی‌شود.

جوان‌های ما باید این خاطرات را فراموش نکنند؛ یکی از چیزهایی که بنده نگران آن هستم، این است که این نسل جوانِ بالنده ما که بحمدالله، هم آگاه و با بصیرت است، هم دارای انگیزه است، آماده به‌کار است، وسط میدان است، انقلابی است، به تدریج این حوادث مهم را، این عبرت‌های بزرگ دوران معاصر را از یاد ببرد؛ این کم‌کاری ما است، کم‌کاری دستگاه‌های مسئول است؛ این حوادث نباید کهنه بشود؛ حافظه تاریخی یک ملت نباید ضعیف بشود. اگر جوان‌های ما در سرتاسر کشور این حوادث را ندانند، تحلیل نکنند، عمق‌یابی نکنند، در شناخت کشورشان و در شناخت آینده دچار اشتباه خواهند شد. جوان‌ها باید این حوادث را درست بشناسند و بدانند که چه شد، چه اتفاق افتاد، چه کسی بود؛ اینها را باید جوان‌ها بفهمند.

(بیانات در دیدار پرشور هزاران نفر از قشرهای مختلف مردم، ۹۴/۶/۱۷)

یکی از توصیه‌هایی که بزرگان اهل علم و فضل همواره برای طالبان راه حق داشته‌اند، مطالعه تاریخ و آشنایی با حوادث گذشته است. گذشته به مثابه چراغ راه آینده، دارای درس‌ها و عبرت‌هایی است که می‌تواند هدایتگر امروز ما باشد. کسی که از تجربیات پیشینیان درس نیاموزد، به واقع خطاها و اشتباهات گذشته را تکرار خواهد کرد. و چه زیبا گفته‌اند که: «هرکه نآموخت از گذشتِ روزگار/ هیچ نآموزد زهیچ آموزگار»

شیوه درس‌آموزی از پیشینیان، شیوه‌ای است که آخرین کتاب آسمانی و پیامبر اعظم(ص) و خاندان مطهرش(ع) بدان تمسک جسته اند. خداوند متعال در سوره یوسف، آیه ۱۱۱می‌فرمایند: «درسرگذشت آنان درس عبرتی برای صاحبان اندیشه بود.»

امیرالمومنین(ع) در وصیتی که در نهج البلاغه به امام حسن(ع) می کنند می‌فرمایند: «پسرم!احوال امم و ملل و تواریخ را به دقت مطالعه کن و از آنها درس بیاموز!» بعد چنین تعبیری دارند: «پسرکم! اگر چه عمر محدودی دارم و با امت‌های گذشته نبوده‌ام که از نزدیک وضع و حال آنها را مطالعه کرده باشم، اما در آثارشان سیر کردم و در اخبارشان فکر کردم تا آنجا که مانند یکی از خود آنها شدم، آنچنان شده‌ام که گویی با همه آن جوامع از نزدیک زندگی کرده‌ام.» (نهج البلاغه/۳۱)

جنبه عبرت‌آموزی تاریخ را جدی بگیرید

سیامک مختاری یک پژوهشگر تاریخ برایمان توضیح می‌دهد: «کسی که تاریخ نداند، هرچند در رشته‌های علمی مورد علاقه و تحصیل خودش صاحب نظر باشد، ولی انسان مطلعی محسوب نمی‌شود. مطالعه تاریخ یک بلوغ و پختگی به انسان می‌دهد و موجب می‌شود چند فاز آن طرف‌تر را هم ببیند. تاریخ بینش و بصیرت به انسان می‌دهد. کسی که تاریخ می‌خواند و می‌داند با الفاظ و عبارات یا با وعده‌های فریبنده اغوا نمی‌شود. مطالعه تاریخ آدمی را به تفکر و تأمل سوق می‌دهد.»

وی ادامه می‌دهد: «پاره‌ای از مورخان نیز در نگارش‌های تاریخی بیشتر به جنبه عبرت‌آموزی تاریخ پرداخته و تمرکز نموده‌اند. مثلاً مورخ وجامعه‌شناس معروف مسلمان «عبدالرحمن بن خلدون» کتاب تاریخ خود را «العِبر» نام نهاده و رهاورد مهم تاریخ را عبرت‌آموزی از گذشتگان برمی‌شمارد. نوعا عبرت‌ها همواره بوده و هستند، ولی عبرت گرفتن کم است.»

وی در تکمیل صحبت‌هایش درباره احتمال وجود خطایا و غرض‌ورزی‌ها در نقل رویدادهای تاریخی توضیح می‌دهد: «تاریخ در مورد گزاره‌هایی صحبت می کند که واقع شده‌اند و محال نیست که در گزارش و نقل آنها غرض‌ورزی‌هایی صورت گرفته، ولی موارد عدیده و پرشماری یک اتفاق از طرف چند نفر به گونه‌ای همسان بدون اینکه ذره‌ای شائبه تبانی و تبادل اطلاعات احتمال داده شود، نقل شده و این می‌تواند واقعه را قطعی و روی داده معرفی نماید. همچنین کسی که سالیان متمادی به گونه‌ای روشمند و تعریف شده در تاریخ مطالعه داشته باشد از شامّه و بینشی برخوردار می‌گردد که تا حد زیادی صلاحیت ارزش داوری در مورد وقایع داشته باشد. و به اصطلاح «مذاق تاریخی» پیدا می‌کند. همچنین تبعات منفی تاریخ را - نه علم تاریخ- که تاریخ نگاران مغرض و طمع ورز موجب شده‌اند، می‌توان واکاوی کرد. علم تاریخ را در این عرصه تقصیری نیست.»

بینش تاریخی مدرن قرآن کریم

قرآن با بازگو کردن داستان‌های تاریخی البته به اختصار مسلمانان را به عبرت‌گیری و توجه به جنبه‌های کیفی موضوع، تحلیل و تفسیر واقعیت‌های مذکور، اندیشه‌ورزی و درس‌آموزی دعوت کرده است. پیوسته مفهوم عبرت را به عنوان فایده‌مندی تاریخ و وجه کاربردی آن به کار می‌گیرد. مسلمانان آن قدر بر جنبه عبرت‌آموزی تاریخ تاکید دارند که بزرگترین مورخ، جامعه‌شناس و فیلسوف اسلامی «ابن خلدون» نام کتاب خود را العبر که از کلمه عبرت می‌آید، گذاشت.

دکتر سید ابوالفضل رضوی استاد دانشگاه و نویسنده کتاب فلسفه انتقادی تاریخ برایمان درباره بینش تاریخی مسلمانان و نقش فعال انسان در تاریخ سازی توضیح می‌دهد: «انسان برخوردار از موهبت اختیار و عقل خدادادی بوده و فعل و عملش تاریخ‌ساز است.انسان در بستر طبیعت به اندیشه‌ورزی خوانده می‌شود و اندیشیدن نوعی عبادت است؛ چرا که در سایه اندیشیدن است که انسان می‌تواند با برخورداری از اراده خویش تاریخ را آگاهانه رقم بزند.»

وی در باره نگرش تاریخی پیشرفته قرآن کریم که از ایده‌های فلاسفه تاریخی قرن بیستم چیزی کم ندارد، می‌گوید: «رهنمودهای تاریخی قرآن کریم با عبارات استفهامی تکمیل شده و با تاریخ نگاری تحلیلی که واقع گرایی، عقل‌گرایی و رهیافت انتقادی را در خود دارد، برابری می‌کند. اندیشه‌محوری را به عنوان بنیان علم تاریخ بدان‌سان که ایده‌آلیست‌های قرن بیستمی بدان قائل بودند، در خود دارد و با رهیافت تاریخی فلاسفه نظری قرون جدید که بر سیر تدریجی و استعلایی تاریخ تاکید دارند، قابلیت انطباق دارد. به این ترتیب نگرش تاریخی قرآن کریم مبتنی بر فلسفه خطی تاریخ است که اعتقاد دارد تاریخ به سمت هدفی در حال تکوین است. قرآن تاریخ را به قوم و ملت خاصی محدود نکرده و تاریخ را در پهنه‌ای به وسعت هستی و جهان می‌نگرد. این نوع نگرش ضمن نشان دادن رهنمودها و بر شمردن الگوها چگونگی عبرت‌آموزی و فایده بردن از تاریخ را بر عهده مخاطب می‌گذارد. اندیشه تاریخی مورد نظر قرآن انسان‌گرایی و اخلاق محوری را در خود دارد و مسیر اندیشیدن را تا بی‌نهایت برای انسان هموار نموده است.»

این استاد دانشگاه در تکمیل صحبت‌هایش درباره قدرت تاریخ‌سازی انسان با تکیه بر نگرش تاریخی قران کریم می‌گوید: «تحول و تداوم تاریخ در نگاه قرآنی با سعی و تلاش انسان حاصل می‌شود، لذا موضوع و مفهوم تاریخ هر دو را در خود دارد. در واقع حوادث تاریخی عالم تحت مشیت الهی البته با پیروی از قوانین خاص طبیعی رقم می‌خورند. سعی و کامیابی، ضعف و ناکامی، آزمایش و حسابگری، خوب و بد، فقر و غنا، آزادی و انفعال، مضرات و برکات همه توسط خداوند در دایره ای از پیش مقدر شده و حال این انسان است که با اختیارش کدام وجوه دایره را اتخاذ کند؟ جایگاه والای انسان در پرتو آزادی اراده او برای رسیدن به شناخت و اتخاذ بهترین‌هاست.»

چرا باید تاریخ بخوانیم؟

افراد فاقد اطلاعات تاریخی همانند کسانی هستند که داخل یک صندوق چوبی بسته‌بندی شده قرار گرفته‌اند. اینان با تولد در زمان، مکان و جامعه‌ای معین در داخل این جعبه قرار می‌گیرند. تخته‌های این جعبه مانع نگرش همه‌جانبه این افراد می‌شود. تخته‌ها و سطوح این جعبه مواردی چون موقعیت اقتصادی خانواده، ظاهر فیزیکی، خون و گروه نژادی می‌باشد. علاوه بر این، عواملی چون تولد در جوامع شهری یا روستایی، تحصیلات در مدارس رسمی و بسیاری موارد دیگر از تخته‌های این جعبه به شمار می‌آیند.

برای شناخت کامل توانایی‌های بالقوه و مقایسه تجربیات خود با دیگر جوامع بشری، باید حداقل تعدادی از این سطوح و تخته‌ها کنار بروند تا زاویه دید بیشتری به «بیرون» داشته باشیم. در اینجا «بیرون» به معنای بخش‌های معینی از تجربیات جمعی و قابل شناخت و در دسترس دیگر افراد بشر در زمان گذشته یا حال است.

سودابه حمیدی یک کارشناس ارشد تاریخ ضمن بیان مطالب بالا برایمان درباره اهمیت مطالعه تاریخ توضیح می‌دهد: «توجیه واقعی مطالعه تاریخ این است که نگرش به بیرون از جعبه تولدمان امکان‌پذیر می‌شود و نیز از مجموعه متنوع و ارزشمند زندگی و اندیشه‌های دیگران آگاه می‌شویم. تاریخ گامی واقعی برای اطلاع از موفقیت‌های گذشته بشر است. دامنه تنوع و پیچیدگی تاریخ وابسته به نوع آن است،اما به هر حال با مطالعه بخشی از تاریخ امکان روشن‌بینی و سنجش و مقایسه زندگی خود با دیگران وجود دارد. مطالعه تاریخ ما را از سطوح نامرئی که از لحظه تولد ما را احاطه کرده است، جدا می‌سازد.»

فواید بیشمار مطالعه تاریخ برای یک ملت

از فواید تاریخ این است که به انسان کمک می‌کند تا خود را بهتر بشناسد و از دیگران متمایز سازد و با مقایسه احوال خود و دیگران، انگیزه‌ها و اسرار نهفته رفتار خویش را چنانچه هست و باید باشد، دریابد. انسان با مطالعه تاریخ و بررسی احوال کسانی که اهل نظر یا عمل بوده‌اند بهتر می‌تواند رسالت خود را ارزیابی کند و در ارتباط با دیگران حق و مسئولیت خویش را بشناسد. به علاوه تاریخ با آنچه در احوال نام‌آوران گذشته نقل می‌کند نه فقط تجربه‌های زنده برای مسائل زندگی در دسترس ما می‌گذارد بلکه دایره شناخت را وسیع‌تر می‌کند، ما را با کسانی که قدرت و ضعف آنها قابل توجه و حتی در خور تصدیق است، حتی اگر توسط مورخ عادلانه و صحیح توصیف نشده باشد، رو به رو می‌کند و از قدرت و ضعف آنها نمونه‌هایی ارائه می‌دهد که انسان بعد از بررسی آنها می‌تواند بایدها و نبایدها را آسان تر درک کند. ملتی که از تاریخ خود خبر نداشته باشد مطمئنا همواره در پیچ و خم‌های زندگی و حوادثی که برایش روی می‌دهد تجربه‌ای نخواهد داشت و صددرصد شکست خواهد خورد.

عبرت‌آموزی از گذشته به عنوان چراغ راه آینده: یکی از ویژگی‌های انسان‌های آگاه، عبرت آموزی از وقایع و حوادث است. تاریخ جامعه بشری سرشار از حوادث و رویدادهایی است که با مطالعه و مشاهده آنها می‌توان در زندگی فردی و اجتماعی درس‌های مفیدی آموخت و عبرت گرفت.

آشنایی با میراث گذشتگان: میراث گذشته هر قوم، سازنده هویت و بیان کننده ریشه تاریخی آن قوم است. بی‌توجهی مردم یک سرزمین به میراث خود و نادیده گرفتن آن، بی‌هویتی، جذب شدن به فرهنگ ملل دیگر و ناتوانی ملی در حل مشکلات را به دنبال خواهد داشت.

شناخت علل عظمت و انحطاط جوامع و علم به قوانین و سنن حاکم بر زندگی بشر: تاریخ، آیینه ظهور تمدن‌ها است. در صفحه زلال این آیینه می‌توان مشاهده کرد که از دیرباز، جوامع و ملت‌هایی برآمده، زندگی کرده و به عظمت و افتخار رسیده‌اند و ملت‌هایی نیز آمده‌اند که به دلیل متعدد، نام و اثر پرافتخاری از آنها باقی مانده است. مطالعه تاریخ، ما را با علل این عظمت‌ها و انحطاط‌ها آشنا می‌سازد و در یک نگاه این آشنایی مقدمه شناخت قوانین و سنن حاکم بر زندگی بشر است.

همسر یا مادر خود را شگفت زده کنید

از بین رفتن تمامی خطوط چروک و افتادگی صورت در ۲ دقیقه

ش.م ۲۲۵ ۵۶/۲۰

این محصول با عملکرد آنی بر روی خطوط چین و چروک درکمتر از ۳ دقیقه کلیه چروک ها را از بین می برد و پوستی صاف و جوان به شما هدیه می دهد. این نوع کرم درمانی که به تازگی در بازار های جهانی عرضه شده است، تنها در ٤ کشور آمریکا، اسپانیا، فرانسه و خوشبختانه در ایران تولید می شود. در واقع این لاین از کرم های مراقبتی محصولات فوق لوکس محسوب می شوند که با قیمتی تقریبا ۲۰ برابر بیشتر از نمونه تولید شده در ایران تنها در دسترس بازیگران و افراد مشهور قرار می گیرند اما خوشبختانه کرم ضد چروک فوری ۵۰٤۰ با قیمت کاملا استثنایی و با فرمولاسیونی منطبق با نیاز پوست ایرانی و شرایط جغرافیایی این مرز و بوم در آزمایشگاه های معتبر تولید شده و به تازگی با توزیع انحصاری شرکت ۵۰٤۰ در اختیار هموطنان قرار گرفته است.

- تیم تحقیق و توسعه ۵۰٤۰ با بهره گیری از جدید ترین تکنولوژی روز دنیا و مشاوره بهترین متخصصان پوست بالاخره موفق به تولید فرمولاسیونی بی نظیر شده اند که منجر به تولید کرم فوری از بین برنده چین و چروک شده است، این محصول در نهایت تعجب و (تنها در عرض ۲ الی ۳ دقیقه تمامی چین و چروک های صورت را از بین می برد) و در طی ۲ الی ۳ ماه استفاده باعث از بین رفتن تمام خطوط صورت شامل خطوط اخم و خطوط پیشانی، خطوط پنجه کلاغی کنار چشم، خط خنده و حتی افتادگی گردن و غبغب خواهد شد و تنها ۱ دوره استفاده از آن برای رسیدن به پوست ایده آل برای هر فرد کافی است.

مشاوره رایگان | ضمانت مرجوعی | مجوز وزارت بهداشت | تبلیغ در صدا و سیما

- این محصول شامل ضمانت مرجوعی می باشد.

- به‌این‌معنی که بسیاری‌از‌بازیگران از این محصول فوق العاده استفاده می کنند که نظرات بسیاری از آنها را درمورد این محصول می توانید در شبکه های اجتماعی و یا صفحه رسمی اینستاگرامشان ببینید.

برای مشاوره رایگان چین و چروک فوری عدد ۱۱۴ را به سامانه پیامکی ۳۰۰۰۵۰۴۰ ارسال کنید.

5040.ir

مشاوره رایگان ۰۲۱-۴۵۷۳

آگهی تغییرات شرکت صنایع شیشه سجادی سهامی خاص به شماره ثبت ۲۴۱۱۴۹ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۸۱۹۰۲۰

به استناد صورتجلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده مورخ ۱۳۹۵/۵/۸ تصمیمات ذیل اتخاذ شد: - آقای سیدعلی علیمی به کد ملی ۰۰۵۷۰۹۵۵۳۱ به سمت رئیس هیئت مدیره و آقای سیداصغر علیمی با کد ملی ۰۰۵۱۳۹۵۲۰۷ به سمت مدیرعامل و عضو هیئت مدیره و آقای سیدمحمد علیمی با کد ملی ۰۰۵۷۳۴۶۱۹۴ به سمت نایب رئیس هیئت مدیره تعیین گردیدند. - امضای کلیه اسناد و اوراق بهادار از قبیل چک سفته و برات با امضای رئیس هیئت مدیره و یا مدیرعامل به تنهایی همراه با مهر شرکت معتبر می‌باشد.

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری تهران

آگهی تغییرات شرکت کاشانه آفتاب سبز با مسئولیت محدود به شماره ثبت ۴۷۰۳۳۸ و شناسه ملی ۱۴۰۰۴۸۲۴۲۵۶

به استناد صورتجلسه مجمع عمومی‌فوق العاده مورخ ۱۳۹۶/۰۶/۲۲ تصمیمات ذیل اتخاذ شد: خانم آفتاب کاکائی با پرداخت مبلغ ۴۵۰۰۰۰ ریال به صندوق شرکت سهم‌الشرکه خود را به مبلغ ۹۰۰۰۰۰ ریال افزایش داد. در نتیجه سرمایه شرکت از مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰ ریال به مبلغ ۱۴۵۰۰۰۰ ریال افزایش یافت و ماده مربوطه در اساسنامه اصلاح گردید. اسامی شرکا و میزان سهم الشرکه هریک بشرح ذیل می‌باشد: خانم آفتاب کاکائی کد ملی ۰۰۱۹۳۴۰۵۱۶ دارنده مبلغ ۹۰۰۰۰۰ ریال سهم الشرکه آقای محمد انصاری کد ملی ۰۰۷۴۵۰۹۹۹۳ دارنده مبلغ ۵۰۰۰۰ ریال سهم الشرکه خانم آزاده حاجی زاده کد ملی ۴۹۴۹۷۹۱۰۷۹ دارنده مبلغ ۵۰۰۰۰ ریال سهم الشرکه آقای وکیل احمد طاهری کد فراگیر ملی ۳۱۷۷۴۸۴۷ دارنده مبلغ ۴۵۰۰۰۰ ریال سهم الشرکه.

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری تهران

جدول شماره ۱۰۹۹۱

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱										■					
۲															
۳			■					■					■		
۴							■								
۵					■						■				
۶	■								■						
۷						■						■			
۸			■					■					■		
۹				■						■					
۱۰							■								■
۱۱					■						■				
۱۲									■						
۱۳			■					■					■		
۱۴															
۱۵						■									

افقی:

۱- رشته و ریسمان محکم، روزنامه‌ای فارسی‌زبان که در هند چاپ می‌شد- از توابع کرمان با ارک دوهزار ساله ۲- علت اصلی پیشتاز شدن ممالک شرق آسیا در بخش صنعت ۳- کوشیدن- شور- چراگاه، چمنزار- کهنه و پوسیده ۴- این داستان را استاد شهید مرتضی مطهری به یادگار نهاد- شیوه کاری دونالد ترامپ و همدست‌های او ۵- باشگاهی در برلین- شیشه‌ای- میوه‌ای از هند و پاکستان ۶- تاکتیک من تومن در فوتبال- نامی که پرتغالی‌ها بر بندرعباس گذاشته بودند ۷- بازیگر نقش غیرجدی- وصف نوعی کژدم خطرناک- بالاپوشی بلند ۸- سرگردان- بدهکار- روستای گردشگری در نزدیکی دریاچه سد دز- پیشوند شب و روز ۹- صدا و حالت ولو شدن شخص خسته برای استراحت- پیش‌درآمد نام دوگانه‌ای استعمارگر- نام آنکارا در کتب قدیمی ۱۰- مشایعت- ترکیب انگلیسی‌فارسی به معنای مذاکره برای بند و بست کردن ۱۱- کالای مقاوم در برابر آتش- نظم و قاعده- روبند، ماسک ۱۲- از توابع کرج در نزدیکی دیزین و گاجره- علت ارتکاب جرم و جنایت ۱۳- بوییدن- پی‌بردن- نوعی موشک- بیدارگر تابستان- پسوند آش‌ها ۱۴- وظیفه‌ای دشوار برای وزارت نیرو در خشکسالی‌های چند دهه اخیر کشورمان ۱۵- توصیف اشکال مرتبط با ریاضیات- رهاننده.

عمودی:

۱- ناحیه‌ای حساس در گردن- مکتوبی که دراز و مطول نباشد ۲- خطری که منافع استکبار و صهیونیزم را تهدید می‌کند ۳- از اقوام ایرانی- مقر فرماندهان بلندپایه- ترس و بیم- بالا آمدن آب دریا ۴- دریاچه‌ای در مرز شمالی ایالات متحده آمریکا- خدای موکل بر مرگ در دوران فراعنه ۵- پایتخت پرو- بندری در نزدیکی جزیره خارک- کندی، آهستگی ۶- رودی بزرگ در کانادا- مهم‌ترین جزیره اسپانیا در دریای مدیترانه ۷- از انواع برادر و خواهر- پیامبری از بنی‌اسرائیل- درخت توت ۸- سوره پس از فاطر- لاستیک خودروها- قفل‌گشا- اگر بار باشد به مقصد نخواهد رسید ۹- منبع مهم ویتامین ث- تخته ضخیم- بن فعل گشودن ۱۰- عدم مهارت در هر کار- هندوهای متعصب کشورشان را چنین می‌نامند ۱۱- جمع چند شیخ- اگر با نفسانی همراه شود گناه‌آفرین خواهد بود- ظاهر ۱۲- وصف دو چیز با عمر مساوی- از آثار باستانی کشورمان که روی کوه‌ها حکاکی شده است ۱۳- نشانه وجود مفعول در جمله- ابزاری متنوع- کوچک‌ترین پرنده شکاری- گوهر آفرینش ۱۴- از این طریق در منجیل گیلان مقدار زیادی برق تولید می‌شود ۱۵- عنوان کتاب‌هایی که مورد توجه مداحان و ذاکرین اهل بیت(ع) می‌باشد- عذر و ایراد.

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ع	ل	■	ی	■	ب	ن	م	و	ی	ا	ل	ر	ا	ا
۲	ی	■	ش	و	ر	ا	■	ا	ت	ت	ی	ب	ا	د	ی
۳	و	ش	ت	ی	■	ه	ا	/	د	ی	■	ن	ک	ه	ت
۴	ن	م	■	ن	م	ی	ن	■	ی	م	■	ت	ن	و	■
۵	ا	ا	■	■	ک	ا	ر	/	ا	د	■	ک	ا	ل	ا
۶	غ	ر	ق	ا	ن	■	ت	ا	م	■	ا	ا	ی	ل	ل
۷	ب	ش	ر	/	■	ل	د	ر	ا	■	ا	و	م	ی	ه
۸	ا	■	ه	■	ن	و	ر	ا	ن	ی	■	د	■	■	م
۹	ر	/	م	ا	■	ی	ر	ف	ا	ت	ه	■	ن	م	ح
۱۰	ا	ج	م	ی	ا	د	ز	ی	ن	■	ا	ه	و	ر	/
۱۱	ل	ی	ا	ل	ی	■	د	ک	ا	ب	■	ب	ا	■	س
۱۲	/	د	ی	■	ت	ب	ا	ن	ت	ا	ه	■	ک	و	ر
۱۳	ص	ع	■	م	■	ن	م	ا	ج	ا	ت	ن	ا	■	ه
۱۴	ا	ن	ا	/	ا	ر	■	ت	ا	ن	ی	ا	ن	■	و
۱۵	■	ش	و	ل	ی	ا	ل	ی	ن	■	ن	ل	و	ت	ت